

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als archeologische site van het Eerste Wereldoorlog-slagveld van Bellewaarde Ridge in Ieper (Ieper, Zillebeke)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Ieper, gegeven op 4 juni 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 14 juni 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend archeologisch onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het Eerste Wereldoorlog-slagveld van Bellewaarde Ridge aantonen;

Overwegende dat het Eerste Wereldoorlog-slagveld van Bellewaarde Ridge archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Tussen 24 mei 1915 (het einde van de Tweede Slag bij Ieper) en 31 juli 1917 (het begin van de Derde Slag bij Ieper) is Bellewaarde Ridge systematisch uitgebouwd tot een oorlogszone, die door de Duitsers verbeten verdedigd en door de geallieerden voortdurend aangevallen werd. In het bodemarchief, dat hierdoor ontstaan is, rust veel informatie over de aanleg, de evolutie en de uitbouw van de stellingen en de organisatie van aanval en verweer.

Waar het terrein het toeliet, was ondermijning een belangrijk wapen in de oorlogsvoering. Diverse kraters, de littekens van deze ondermijningsoperaties zijn in Bellewaarde prominent aanwezig. Ze moeten gezien worden in combinatie met de frontlinies en het tussenliggend *no man's land*. De meerwaarde zit ook in de bewaring van een dergelijke concentratie van kraters in combinatie met aan weerszijden goed bewaarde ondergrondse sporen van de stellingen,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als archeologische site:

het Eerste Wereldoorlog-slagveld van Bellewaarde Ridge, Oude Kortrijkstraat en Bellewaardestraat in Ieper (Ieper en Zillebeke), bekend ten kadaster: Ieper, 2de afdeling, sectie B, 390B, 390C, 576E (deel), 576F en Ieper, 16de afdeling, sectie A, 1D (deel), 10M, 10P, 10S, 10T, 11A, 11C, 12M, 12N, 13K, 16B, 19B, 20G, 20H, 21F, 22Z, 30F (deel), 120L, 120M, 121E2, 121F2, 121G2, 121H2, 121M, 121N, 121P, 121R, 121S, 121T, 121Y en deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. De archeologische site heeft archeologische waarde.

De erfgoedelementen en -kenmerken van de archeologische site zijn:

Door het verloop van de oorlog en z'n topografie is Bellewaarde Ridge tijdens de Eerste Wereldoorlog uitgegroeid tot een fel betwiste locatie. De Midden-West-Vlaamse heuvelrug, waarvan Bellewaarde deel uitmaakt is in het verloop van de oorlog zeer belangrijk gebleken. De Duitsers wisten er hun voordeel mee te doen en konden de geallieerden in inferieure posities dwingen. Door de topografie is de beleevingswaarde van de site dan ook zeer hoog. Terreinen, die na de oorlog summier geegaliseerd zijn en niet gediepground en waar een concentratie aan mijnkraters aanwezig is, zijn zeldzaam. De weiden en de bossen rond Bellewaarde Hoeve zijn er een voorbeeld van.

Uit allerlei verschillend onderzoek (historisch, luchtfotografisch, cartografisch, geofysisch en landschappelijk) was voor Bellewaarde Ridge een groot bestand aan mogelijke sporen en structuren opgebouwd.

Het evaluerend archeologisch onderzoek bevestigde de aanwezigheid van de structuren en bewees de uitstekende bewaringstoestand ervan. De uitbouw van de loopgraven en de schuilplaatsen aan beide zijden is sprekend voor de plaatselijke situatie en ook de mobiele vondsten getuigen van het helse leven in de loopgraven.

In het Bellewaardebos zijn nog elf mijnkraters bewaard van de ondermijningsoperaties, die van september 1915 tot juli 1917 de hoogte van Bellewaarde teisterden. Ze zijn zowel van Duitse als van Britse oorsprong, aanvalsmijnen maar ook tegenmijnen. Daaraan is een mijngangenstelsel gekoppeld. De ondergrondse oorlog heeft ook veel slachtoffers gemaakt. Zowel in de kraters als in de ondergrond rusten dan ook nog talrijke gesneuvelden. In het bos is ook de restant van een lanceerhelling voor V 1-raketten uit de Tweede Wereldoorlog aanwezig.

In Railway Wood is een twaalfde (Duitse) mijnkrater bewaard en het daarmee verbonden mijngangenstelsel. In het bos zijn de aldaar sterk uitgebouwde, eerste Britse linie en de aansluitende verbindingsloopgraven gesitueerd. Onder het bos is een ruime verblijfsaccommodatie aangelegd.

Art. 3. Voor de beschermde archeologische site gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° in situ behoud van het bodemarchief en het microrelief van de relictten uit de Eerste en de Tweede Wereldoorlog;
- 2° vermijden van alle mogelijke vormen van bodemverstoring;
- 3° vermijden van bodemerosie, in het bijzonder van de kraters door betreding te verhinderen;
- 4° tijdig vellen van windvallige bomen, zonder daarbij de wortelkluit te rooien;
- 5° in acht nemen van een bijzondere bosbeheerspraktijk, onder meer door vooropgezette sleeproutes en eventuele exploitatiewegen te volgen, door lier- of paardenkracht te overwegen en door kappingen slechts uit te voeren in een geschikte periode;
- 6° inpassen van voorafgaand en preventief archeologisch onderzoek wanneer in situ behoud van bodemsporen niet kan worden gegarandeerd.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van de beschermde archeologische site zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan de beschermde archeologische site moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het wijzigen van het microrelief;
- 2° elke handeling, die een aanzienlijke wijziging van landschapskenmerken tot gevolg heeft;
- 3° graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;
- 4° het plaatsen van ondergrondse leidingen;
- 5° het aanleggen of wijzigen van paden of wegen;
- 6° het aanplanten, vellen en ontstronken van bomen;
- 7° het plaggen en afvoeren van plaggen;
- 8° het scheuren van grasland;
- 9° het omzetten van grasland naar bos.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

21 AUG. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS